

Association de la Ville et des
Communes de la Région de
Bruxelles-Capitale asbl

Vereniging van de Stad en de
Gemeenten van het Brussels
Hoofdstedelijk Gewest vzw

Brussel, 23 oktober 2013

Gewestelijk memorandum 2013

Sterke gemeenten, partners van een sterk Gewest

De gemeenten, centraal in het lokaal bestuur, vinden hun bestaansreden in de **dienstverlening aan de burger.**

Als lokaal bestuur haalt de gemeente in de eerste plaats haar doeltreffendheid uit haar relatie met de burger. Haar nabijheid waarborgt de beste aanpassing van haar actie aan de werkelijke behoeften en de eigenheid van het terrein.

Als verkozen bestuur dat verantwoording verschuldigd is aan de burger, is de gemeente onderworpen aan de democratische controle, wat een goede waarborg vormt voor haar luisterbereidheid naar de bevolking toe.

De bevolking zet zich echter enkel in als die inspraak een uitdaging inhoudt, in die zin dat de bevoegdheden en de middelen van de instelling waaraan ze wil meewerken, reëel zijn, in die zin dat de instelling aan goed bestuur doet.

Daarom wil de Vereniging – die de doelstellingen van democratische inspraak ten volle onderschrijft – in het vooruitzicht van een duurzame ontwikkeling van onze samenleving, dat men de gemeenten de nodige middelen verschafft om alle bevoegdheden van gemeentelijk belang te kunnen uitoefenen.

Daarbij moeten de volgende principes voor ogen gehouden worden:

- *subsidiariteit*: vertrouwt taken toe aan het machtsniveau dat het dichtst bij de burger staat, zolang niet vaststaat dat een hoger machtsniveau het beter zou doen; een principe dat bekrachtigd wordt in het Europees Handvest van de Lokale Autonomie, dat door ons land geratificeerd werd en waarvan de engagementen momenteel het voorwerp uitmaken van een monitoring door de Raad van Europa.

In de mate van het mogelijke moeten de taken gebundeld worden in coherente gehelen op ieder machtsniveau. Als dat niet mogelijk is, zouden er stelselmatig samenwerkings-

mechanismen uitgewerkt moeten worden, met respect voor goed bestuur op verschillende niveaus.

- *decentralisering*: de beslissingen moeten genomen – en niet alleen uitgevoerd (wat het onderscheidt van deconcentratie) – worden op een zo lokaal mogelijk niveau.

Net zoals de reikwijdte van de bevoegdheden is de beslissingsbevoegdheid van het lokaal bestuur belangrijk om de participatie van de bevolking te motiveren. Die beslissingsbevoegdheid moet betrekking hebben op de vastlegging van regels, het toezicht op de uitvoering en de bestraffing van overtredingen.

- *evenwicht* tussen de taken en de middelen die ieder machtsniveau krijgt.

Dit principe hangt samen met de budgettaire neutraliteit van de maatregelen die genomen worden op gewestelijk niveau – en op ieder ander niveau – als ze belang hebben voor de lokale besturen. Daartoe moet van iedere geplande beslissing de financiële en administratieve weerslag op de lokale besturen geraamd worden. In geval van negatieve impact op de financiën en het beheer van de lokale besturen, moet de bevoegde overheid de nodige compensatiemaatregelen nemen. Er moet ook een compensatie voorzien worden voor de bevoegdheden die overgeheveld worden naar de Gewesten in het kader van de zesde staatshervorming, als een deel ervan toegevoegd wordt aan het gemeentelijk takenpakket.

Dit principe van evenwicht houdt ook overwegingen van billijkheid in. De financiële stromen naar de lokale besturen moeten billijk toegekend worden in functie van objectief beoordeelde behoeften. Als er solidariteitsmechanismen bestaan, moeten die gefundeerd en transparant zijn.

- en tot slot stelselmatig *overleg* in het kader van een gestructureerd partnership met de lokale besturen en hun vereniging, wanneer er sprake is van maatregelen die leiden tot bijkomende uitgaven of minder inkomsten of die gevolgen hebben op regelgevend of organisatorisch vlak voor de lokale besturen, overeenkomstig de principes van goed bestuur tot regeling van de betrekkingen tussen verschillende bestuursniveaus. De Vereniging van de Stad en de Gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest mag niet ontbreken in die dialoog tussen het Gewest en de lokale besturen.

Deze principes bouwen een kader waar ieder overheidsniveau zijn volle verantwoordelijkheid kan nemen en werken aan sterke gemeenten, partners van een sterk Gewest!

Dit kader moet aangevuld worden met regels voor de ontwikkeling van goed bestuur, niet alleen in de gemeenten maar ook in de betrekkingen met het Gewest en binnen het Gewest zelf. De Vereniging legt zich toe op die taak, die zij als essentieel beschouwt om de burgerparticipatie op te baseren, en – zoals in het besluit geschreven wordt – ze stelt voor dat samen met alle gemeenten en hun partners te doen.

Dit memorandum bundelt de voornaamste verbeteringen die de Vereniging vraagt door te voeren aan het werkingskader van de gemeenten, uitgezonderd de sociale zaken, die aan bod komen in het specifieke memorandum van haar Afdeling OCMW, en ook onderwijs, dat behandeld wordt door het Onderwijssecretariaat van de Steden en Gemeenten OVSG voor de Vlaamse Gemeenschap en door de Conseil de l'Enseignement des Communes et des Provinces CECP voor de Franse Gemeenschap.

I. Werkingsmiddelen in verhouding tot het gemeentebeleid

Gepaste middelen

De evolutie van de financiële middelen van de Brusselse gemeenten moet behandeld worden in het licht van een dubbele vaststelling: enerzijds een dalende bijdragecapaciteit van de bevolking, toe te schrijven aan de stadsvlucht van de middenklasse, die vervangen wordt door minder goegeden die de bijkomende kosten die ze teweegbrengen niet kunnen compenseren door belastingontvangsten enerzijds, en een sterke groei van deze bevolkingsgroep, die steeds hogere uitgaven vergt, met name ten behoeve van de jongsten onder hen. Zo moeten de gemeenten de uitgaven dragen van kinderopvang en scholen, bij gebrek aan tussenkomst – of voldoende tussenkomst – van de Gemeenschappen. Hetzelfde geldt voor de culturele of sportieve activiteiten, waarbij de kosten van de infrastructuur steeds meer op de gemeenten rusten.

De Vereniging wijst op het aanzienlijk verlies aan financiële middelen dat de Brusselse gemeenten geleden hebben bij de regionalisering van het Gemeentefonds. In de loop der jaren is de **algemene dotatie** aan de gemeenten wel gestegen, zonder die verliezen evenwel te kunnen compenseren. De vergelijking met de andere grote steden van het land blijft op dit vlak dramatisch ongunstig voor de Brusselse gemeenten. Meer dan ooit moet de financiering van de gemeenten in de toekomst steunen op een verhoging van de algemene dotatie.

De Vereniging is dus tevreden met de tussenkomst van de federale regering voor een billijkere financiering van de Brusselse instellingen, zijnde 461 miljoen euro per jaar vanaf 2015. Die tussenkomst vormt echter slechts een gedeeltelijke compensatie voor de meerkost die het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moet dragen wegens zijn drieledige rol als stadsgewest, nationale en internationale hoofdstad, en het financieel nadeel dat totnogtoe gedekt was door de Brusselse belastingplichtigen, wiens gemiddeld inkomen per inwoner het laagste van het land geworden is.

In dat opzicht compenseert de zogenaamde “pendelaars-dotatie” van 44 miljoen euro, vanaf 2015, slechts zeer gedeeltelijk dat de inkomsten niet belast worden waar men werkt maar waar men woont. Een rechtvaardige verdeling van de personenbelasting tussen werk- en

woonplaats moet alle aandacht krijgen van de politieke verantwoordelijken van het Brussels Gewest in hun contacten en onderhandelingen met de federale overheid en de deelstaten.

De Vereniging erkent de inspanningen die het Gewest de voorbije jaren geleverd heeft om de financiële middelen voor de gemeenten te verhogen, en vindt dat de 24 miljoen euro die de federale overheid uitgetrokken heeft om de dode hand beter te compenseren, naar de gemeenten zou moeten terugvloeien. Ze herinnert eraan dat de gemeenten een belangrijke rol te spelen hebben op het vlak van mobiliteit en ze vraagt dat een deel van de 135 miljoen euro die daarvoor voorzien waren in de herfinanciering van de Brusselse instellingen, aan hen toegekend zou worden. Algemeen zou de federale herfinanciering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die voortvloeit uit de zesde staatshervorming, een deel van de aanvullende dotatie naar de gemeenten moeten doen terugvloeien, aangezien een deel van de opdrachten die met die financiering verricht moet worden, door hen uitgevoerd wordt.

In naam van het behoud van essentiële aspecten voor de gemeentelijke autonomie dringt de Vereniging erop aan – en daarbij verwijst ze naar het Europees Handvest van de Lokale Autonomie – om de **algemene dotatie** ook *universeel en onvoorwaardelijk* te houden. Ze mag namelijk niet ingeperkt worden ten gunste van de subsidies voor specifieke doeleinden.

De Vereniging vraagt het behoud van de gewestelijke steun voor de sanering van de **gemeentekas**, zijnde 30 miljoen euro per jaar. Als het Gewest naast de algemene dotatie zijn bijstand aan de gemeenten zou verhogen, vindt de Vereniging dat de sanering van de gemeentekassen een primordiaal doel moet blijven. In dat opzicht herinnert de Vereniging er ook aan dat de snelle betaling van de subsidies en toelagen zou bijdragen tot de verlichting van de financiën van de gemeenten, in het bijzonder diegene die zich in een benarde financiële toestand bevinden.

Reeds in de vorige bestuursperiode werd de overname door het Gewest van de inning van de **onroerende voorheffing** aangekondigd, wat – gezien de ervaring in Vlaanderen – enorme ongerustheid uitlokt. Daarom vraagt de Vereniging dat die regionalisering geen enkel verlies van inkomsten voor de gemeenten zou teweegbrengen, te meer daar de opcentiemen op de roerende voorheffing, in het bijzonder in Brussel, met 30 % het grootste deel van de gemeente-inkomsten uitmaken. Om te waarborgen dat de overname *geen enkel verlies aan inkomsten* zou teweegbrengen voor de gemeenten, vraagt de Vereniging dat het Gewest net zoals in Vlaanderen zou overwegen een *systeem met voorschotten* uit te werken gespreid over de eerste zes maanden van het jaar. Concreet vraagt de Vereniging dat het Gewest aan de gemeenten 95 % van de inkomsten waarborgt van het jaar vóór de operatie van overname van de inning door een voorschottensysteem gespreid over 6 of 12 maanden; het jaar nadien zou dan een regularisering doorgevoerd worden.

Uit verschillende contacten met het ministerie van Financiën blijkt dat het bedrag van de gemeentelijke inkomsten uit de onroerende voorheffing minder afhangen van de inningspercentage (sinds enkele jaren gestabiliseerd) dan van de kwaliteit en de snelheid van de *overdracht van de informatie* die nodig is voor de vaststelling of de herziening van het

kadastraal inkomen. Daarom vraagt de Vereniging dat het Gewest, in het kader van de overname van de inning van de onroerende voorheffing, de gemeenten zou helpen de evolutie van het onroerend goed op het terrein beter te volgen om de persoon die het kadastraal inkomen moet bepalen, beter te informeren.

Tot slot vindt de Vereniging dat de herziening van het kadastraal inkomen geen taboe meer mag zijn. Die herziening moet rekening houden met de sociologische evolutie van het Gewest en moet komaf maken met bepaalde ongerechtvaardigde verschillen en zou een positieve impact hebben op de gemeentefinanciën.

Sinds enkele jaren willen de gemeenten een rechtvaardigere vergoeding voor de terbeschikkingstelling van het openbaar domein. De Vereniging heeft het Gewest reeds geïnterpelleerd over de nood aan een instrument ter vergoeding van de dienst die verleend wordt aan de concessiehouders die veel openbare ruimte inpalmen voor allerlei werken zoals het leggen van leidingen, kabels en andere vaste of mobiele installaties. Bepaalde gebruikers van de openbare ruimte, waaronder de operatoren van een openbaar telecommunicatienetwerk of intercommunales, menen omwille van specifieke wettelijke bepalingen vrijgesteld te zijn van taksen en retributies. De gemeenten de mogelijkheid bieden een retributie te vestigen als tegenprestatie voor de **terbeschikkingstelling van het openbaar domein** is een maatregel die dringend geconcretiseerd moet worden. De Vereniging vraagt in dat kader dat het Gewest, in samenspraak met de gemeenten, een *doeltreffend systeem* zou uitwerken van *compensaties* bij bezetting van het openbaar domein.

Het is ook belangrijk de gemeenten in staat te stellen de invordering van de op die manier gevraagde retributies te organiseren. Er is een wetswijziging nodig om een *procedure* in te voeren *voor de invordering*, die voorziet in dezelfde betalingsfaciliteiten als bij belastingen, nl. het privilege van het voorafgaande en de gedwongen uitvoering tegenover onwillige belastingplichtigen. De Vereniging vraagt dat de gewestelijke wetgever een bepaling in die zin zou toevoegen in de Nieuwe Gemeentewet.

Hoewel de Vereniging sterk gehecht is aan de fiscale autonomie van de gemeenten, blijft een homogeniteit van de belastingen soms noodzakelijk, in het bijzonder voor de ontwikkeling van de economische activiteiten. Daarom vraagt de Vereniging aan het Gewest minstens het behoud van de jaarlijkse dotatie van 15 miljoen euro ter **compensatie** van afgeschafte gemeentebelastingen.

Tot nu toe hebben de **boekhoudnormen ESR 95** nog geen problemen gesteld voor de gemeenten. Deze laatste maken zich evenwel zorgen over de eventuele deelname van de lokale besturen aan het stabiliteitspact en de individuele oplegging van de ESR95-normen aan elk lokaal bestuur: gemeente, OCMW, intercommunale, ... De Vereniging herinnert eraan dat de gemeentewet de gemeenten verbiedt om tekorten te vertonen, dat die laatste meer dan 50 % van de overheidsinvesteringen in ons land voor hun rekening nemen, tegenover slechts 5 % van de overheidsschuld. Als eerste partner van de burger hebben de gemeenten

heel weinig of niet bijgedragen tot de huidige budgettaire moeilijkheden. De Vereniging vraagt met aandrang dat elk overheidsniveau bijdraagt tot de besparingsinspanningen binnen de grenzen van zijn eigen mogelijkheden in de huidige financiële moeilijkheden. Ze is hevig gekant tegen iedere onverantwoorde verlaging van de reeds uiterst beperkte financiële middelen van de Brusselse gemeenten tegenover de steeds grotere behoeften van de burgers.

De Vereniging vindt ook dat **nieuwe financieringswijzen**, zoals publiek–private samenwerking of het inroepen van een derde investeerder, uitgebouwd zouden moeten worden. Het Gewest zou ook ondersteuningscellen voor de gemeenten moeten oprichten om ze te begeleiden op technisch, juridisch en financieel vlak in het kader van de nieuwe financieringswijzen. In het kader van die samenwerking vindt de Vereniging dat de gemeenten aanspraak zouden moeten kunnen maken op investeringssubsidies.

Die nieuwe financieringswijzen voor de gemeentelijke investeringen zijn des te meer nodig daar de relaties van de gemeenten met de bankensector ook getroffen werden door de recente banken– en financiële crisis. De banken zijn terughoudender geworden in langetermijnleningen (20 of 30 jaar), behalve de banken die gespecialiseerd zijn in dienstverlening aan lokale overheden. Die gespecialiseerde banken bieden een waaier aan financiële en intellectuele diensten die hun concurrenten niet kunnen volgen, behalve op kortetermijnleningen. De gemeenten moeten een bank kiezen die in staat is om tegemoet te komen aan hun behoeften, zowel op korte als op lange termijn. Daarom vraagt de Vereniging de gewestelijke overheden de financiële behoeften van de gemeenten op lange termijn in beschouwing te nemen wanneer ze de financiële keuzes van de gemeenten moeten goedkeuren.

Personeelsbeleid

Om degelijke diensten aan de bevolking te kunnen leveren, hebben de gemeenten een dynamisch personeelsbeleid nodig en een aantrekkelijk lokaal openbaar ambt waaraan voldoende middelen gekoppeld zijn.

Zowel in de definitie als in de uitvoering moet het personeelsbeleid afhangen van de gepaste organen van het lokaal niveau, of het nu gaat om de gemeente of het OCMW. In dat opzicht herinnert de Vereniging eraan dat het College niet alleen een politiek orgaan is maar ook een administratief en bestuursorgaan dat soms bijgestaan moet worden, maar niet van zijn bevoegdheden beroofd mag worden.

De gemeentelijke vertegenwoordigers moeten nauw betrokken worden bij alle besprekingen, met name met de vakbondsorganisaties, die gevolgen hebben voor hun personeelsbeleid. Onderhandelingen, zoals die betreffende het Sociaal Handvest, zouden via tripartite overleg moeten gebeuren, met een vertegenwoordiging van de werknemers en een vertegenwoordiging van de lokale besturen, naast het Gewest. Wat de **werkgevers–**

vertegenwoordiging betreft, vraagt de Vereniging naast de vertegenwoordiging die aan de Conferentie van Burgemeesters toevertrouwd wordt, dat de Vereniging als deskundige zou kunnen deelnemen aan de onderhandelingen van het gewestelijk Comité C.

De loonschaalverhogingen die eventueel op gewestelijk niveau beslist worden, zouden volledig ten laste moeten komen van het Gewest, met inbegrip van het effect op de pensioenen. Tot slot zou iedere maatregel beoordeeld moeten worden op het vlak van de financiële haalbaarheid, ook als het Gewest belooft een deel van de last te dragen.

Het Gewest moet de gemeenten financieel aanmoedigen om programma's voor taallessen uit te werken, zodat hun personeel beide landstalen goed beheerst.

De gemeentebesturen zijn de enige die de **pensioenlast** van hun personeel integraal moeten financieren. De pensioenen zijn een federale materie – dit memorandum komt daar verder nog op terug, in een hoofdstuk over de steun die van het Gewest gevraagd wordt ten aanzien van de federale regering – zodat op dit niveau de nodige structurele maatregelen genomen zouden worden voor de redding van het pensioenstelsel van de statutairen.

Op gewestelijk vlak kunnen we ook niet voorbijgaan aan de weerslag van de hervorming in de financiering van het pensioenstelsel van de statutairen, op de financiën van de Brusselse gemeenten, met name als die onderworpen zijn aan hoge responsabiliseringsbijdragen. Er zouden structurele maatregelen genomen moeten worden om er de oorzaken van weg te werken en de Vereniging vraagt in dat kader de steun van het Gewest.

Een ander probleem dat aangepakt moet worden, is de uitwerking – vooral in het Vlaams Gewest – van een tweede pensioenpijler, voor de contractuelen, wat onvermijdelijk de aantrekkingskracht van het lokaal openbaar ambt in Brussel zal verminderen en er op termijn aanwervingsproblemen zal creëren. De Vereniging vraagt dat het Gewest naast het wettelijk kader dat ontwikkeld moet worden om de invoering van die tweede pijler juridisch te waarborgen, er ook het financieel kader van zou uitwerken. Er zou een gemengde formule moeten komen, waarbij voor het overheidspensioen enkel de jaren als statutair in aanmerking genomen worden, terwijl de jaren als contractueel enkel voor het privépensioen in aanmerking komen.

Een moderne organisatie

De Vereniging pleit in de eerste plaats voor een programma van **administratieve vereenvoudiging** met het oog op een doeltreffende werking van de gemeenten zelf en de vergemakkelijking van hun betrekkingen met de burgers. Ze wijst in het bijzonder op de complexiteit van bepaalde procedures op het vlak van boekhouding en ook voor gemeenten die een saneringsplan moeten volgen. Ze stelt voor de administratieve vereenvoudiging met betrekking tot de lokale besturen te beschouwen als expliciete verantwoordelijkheid binnen de gewestregering.

Deze behoefte wordt geïllustreerd door het feit dat ondanks de rationaliseringsinspanningen die de wetgever levert, er nog heel wat regelgevingen en procedures zijn waarvan de toepassing complex blijft. Zonder de nood aan de verschillende regelgevingen in vraag te stellen, moeten de verschillende regelgevingen zo goed mogelijk op elkaar afgesteld worden, met name de stedenbouwkundige en milieuprocedures. Een **coherente en leesbare wetgeving** is een waarborg voor efficiëntie in het nastreven van de doelstellingen die de verschillende regelgevingen beogen.

De Vereniging vraagt dat het Gewest in de mate van het mogelijke de regels met betrekking tot overgehevelde materies *codificeert*. Dat geldt voor heel wat bepalingen van de Nieuwe Gemeentewet, de wet van 24 december 1996 betreffende de vestiging en de invordering van de provincie- en gemeentebelastingen, de wet van 22 december 1986 betreffende de intercommunales, de wet van 20 juli 1971 op de begraafplaatsen en lijkbezorging, ... Dat zou de juridische leesbaarheid aanzienlijk verbeteren.

In het kader van de **openbaarheid van bestuur**, gewaarborgd door artikel 112 van de Nieuwe Gemeentewet, vraagt de Vereniging zich af of het gegrond is dat alle reglementen zonder onderscheid bekendgemaakt moeten worden. Wat het bijzonder bestemmingsplan en de gemeentelijke ontwikkelingsplannen betreft en de modaliteiten van de bekendmaking van de gemeentebegroting, stipt ze aan dat er nog een uitvoeringsbesluit genomen moet worden.

Op het vlak van **begrafenissen en lijkbezorging** passen de gemeenten nog steeds de wet van 20 juli 1971 toe, die geregionaliseerd werd sinds 2002 en gewijzigd werd door verschillende ordonnanties. Een *nieuwe ordonnantie* terzake zou een betere aanpassing aan de behoeften van de Brusselse gemeenten mogelijk maken. Een *samenwerkingsakkoord* tussen de Gewesten is noodzakelijk om regelingen te treffen voor de kosten betreffende behoeftigen, de tussenkomst van een dokter en de bewaring van het lichaam.

Andere voorbeelden betreffende de bezetting van het openbaar domein, het huisvestingsbeleid en stedenbouw worden hier niet uitgewerkt. Naast deze voorbeelden stelt de Vereniging voor in overleg met het Gewest een *permanente inventaris* op te maken van de beschikkingen met betrekking tot de gemeenten, die in de gewestelijke regelgeving omgezet zouden moeten worden.

Het bundelen van overheidsopdrachten, het gebruik van **gezamenlijke opdrachten** en aankoopcentrales zijn de toekomst van de overheidsopdrachten.

De Vereniging is voorstander van de oprichting van aankoopcentrales. Dat dossier zou in de komende bestuursperiode een boost moeten krijgen, om schaalvoordeel te bewerkstelligen. De Vereniging heeft overigens actief deelgenomen aan de intergemeentelijke werkgroep overheidsopdrachten met het oog op de creatie van een wettelijk kader dat de oprichting van aankoopcentrales tussen Brusselse lokale besturen mogelijk maakt.

De kwestie van de energiemarkt wordt verder nog behandeld vanuit de invalshoek van de duurzaamheid, maar we kunnen ook de mogelijkheid uitwerken om *geglocaliseerde opdrachten* uit te schrijven voor de leningen van de gemeenten. Er wordt ook voorgesteld de gemeenten aan te moedigen om meer gebruik te maken van de gespecialiseerde diensten van het Gewest om advies te krijgen in de leningen die zij onderschrijven en een beroep te doen op deze diensten voor het beheer van hun financiële tegoeden.

De **gegevensbank subsidies** toont dat er heel wat subsidies bestaan, maar we zien een grote verscheidenheid qua procedures en termijnen, en problemen qua links met andere procedures. De *grootst mogelijke homogeniteit* moet absoluut behouden blijven in de *subsidiestelsels*, in de geest van de ordonnantie van 16 juli 1998, die verzwakt naarmate er nieuwe subsidiëringmogelijkheden komen. Mutatis mutandis is deze aanbeveling zowel van toepassing op de overheden van de Gemeenschappen, in de mate dat hun tussenkomsten vaak gelijk moeten lopen met die van het Gewest.

Overeenkomstig het plaatselijk–bestuursplan moet de *gegevensbank* subsidies verder uitgebouwd worden, niet alleen door de permanente bijwerking, maar ook door de uitbreiding tot alle niet–regionale subsidiërende instanties, en ook aangevuld worden met een inspanning op het vlak van vorming en begeleiding. De Vereniging pleit ook voor een tussenkomst van het Gewest in de kosten van een verantwoordelijke, in elke gemeente, die zou waken over de naleving van de verbintenissen en de procedures, om de goede afhandeling van de gesubsidieerde projecten te waarborgen.

II. Nauwe samenwerking voor de uitoefening van essentiële taken

School–, sport–, sociale en culturele infrastructuren

De gemeenten zijn een belangrijke organiserende macht voor wat het onderwijs betreft. De creatie van nieuwe klassen om het hoofd te bieden aan de bevolkingsgroei is vaak hun verantwoordelijkheid. Hetzelfde geldt voor de kinderdagverblijven en diverse sociale of culturele diensten of infrastructuren. De Gemeenschappen moeten de nodige middelen vrijmaken om de gemeenten in staat te stellen hun taken in deze essentiële domeinen te kunnen uitvoeren. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moet daarbij een aanvulling kunnen leveren: het gewestelijk beleid ter ondersteuning van de modernisering en de uitbreiding van de sport– en andere infrastructuur moet voortgezet kunnen worden.

Stedenbouw

De stijging van het aantal **stedenbouwkundige overtredingen** schendt het levenskader en de kwaliteit van de architectuur in ons Gewest. Momenteel nemen procedures soms jaren in beslag en worden kleine overtredingen vaak geseponeerd. Ter vergelijking heeft het gemengd systeem van strafrechtelijke en administratieve sancties op het vlak van milieuovertredingen zijn doeltreffendheid bewezen.

Voor de Vereniging moet de *doeltreffendheid van de sancties* bij stedenbouwkundige overtredingen verbeterd worden, onder meer door de optrekking van de menselijke en financiële middelen van de administratieve overheden, maar ook via een herdefinitie van de wettelijke hulpmiddelen waarmee kleine overtredingen efficiënt bestraft kunnen worden. De Vereniging vraagt in dat kader dat de overheid die de lasten van de vaststelling draagt, ook van de opbrengst van de boetes zou genieten.

Er moeten verder inspanningen geleverd worden om de behandeling van **vergunningaanvragen** te vereenvoudigen en te versnellen, met eerbied voor de gemeentelijke autonomie, de spil van het lokaal leven. In de procedure van toekenning van stedenbouwkundige vergunningen, met inbegrip van die welke nu door het Gewest uitgereikt worden sinds de laatste hervorming van het Brussels Wetboek voor Ruimtelijke Ordening (BWRO), moet er een nauwe dialoog bewaard worden tussen het Gewest en de gemeenten, die het terrein vaak grondig kennen. Niets mag beslist of duurzaam gebouwd worden in Brussel zonder dat er een consensus heerst tussen deze twee democratische overheden, het Gewest en de gemeenten.

Wegen

De MIVB wil het **beheer van de wachthokjes** overnemen en, op basis van de ordonnantie van 22 november 1990 betreffende de organisatie van het openbaar vervoer in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, die stelt dat de MIVB over een gratis gebruiksrecht over de wegen beschikt, eist ze dus een vrijstelling van retributie voor de bezetting van de openbare weg.

Sommige gemeenten verliezen dus soms heel wat inkomsten. De Vereniging dringt erop aan tenminste een systeem van compensatie – al was het maar gedeeltelijk – in te voeren voor dit inkomensverlies.

De problematiek betreffende de schoonmaak van de **eigen bedding** van het openbaar vervoer brengt ook heel wat vragen teweeg aangaande de respectieve middelen en aansprakelijkheden, waardoor de schoonmaak van de beddingen soms in het gedrang komt.

Gewoonlijk wordt er verwezen naar artikel 19.4.4 van het besluit van 18 juli 1996 van de Brusselse Regering, dat stelt dat “de verantwoordelijkheid voor de reinheid en het sneeuwvrij maken van de openbare ruimte wordt gedragen door de instantie die deze beheert”, om de verantwoordelijkheid van de schoonmaak aan de gemeenten door te schuiven, voor eigen beddingen op wegen waarvan zij de beheerder zijn. De Vereniging is niet tevreden met dat antwoord, omdat de toepassing *sensu stricto* van deze bepaling niet kadert met de specificiteit van de eigen beddingen, waarvan de schoonmaak ingewikkelder is dan trottoirs en wegen. Gezien de specificiteit van deze sites beschikken de gemeenten niet over de technische middelen voor de schoonmaak ervan. De Vereniging vraagt snel een oplossing, in

die zin dat ofwel het Gewest ofwel het Agentschap Net Brussel verplicht is de eigen beddingen van het openbaar vervoer schoon te maken op gemeente- en gewestwegen.

Wat tot slot de inrichting van de gewestwegen en de infrastructuur van de MIVB op gemeentewegen betreft, vraagt de Vereniging dat de gemeenten stelselmatig geraadpleegd zouden worden, zodat er rekening gehouden zou worden met de verplichtingen inzake openbare veiligheid die de inrichtingen met zich kunnen meebrengen, alsook een betere harmonisering in de planning van de verschillende interventies, rekening houdend met de ordonnantie betreffende werken op de weg. De Vereniging vraagt ook dat het Gewest de nodige maatregelen zou nemen voor de vervolging van de overtredingen tegen deze beschikkingen.

Mobiliteit

De Vereniging vraagt alle nodige maatregelen te nemen om het aanbod en de frequentie van het **openbaar vervoer** te verbeteren en vraagt daaromtrent overleg tussen gemeenten, Gewest en openbaar-vervoersmaatschappijen.

De federale wetgeving voorziet in de mogelijkheid van het gebruik van de **wielklem** bij overtredingen tegen bepaalde beschikkingen van de wegcode. De inleiding van het KB van 5 juni 2013 preciseert evenwel dat het opportuun is dat de gemeenten de mogelijkheid zouden krijgen om wielklemmen te plaatsen met het oog op de recuperatie van de door hen voorziene taksen of retributies. Aangezien de vastlegging van de regels voor de heffing van de taksen en retributies een gewestbevoegdheid is, moet een dergelijke ordonnantie snel uitgevaardigd worden om de gebruiksmodaliteiten voor de wielklem vast te leggen.

De Vereniging moedigt het Gewest aan om hun **steun aan de gemeenten** op het vlak van mobiliteit te behouden: financiering van de opstelling en de aanpassing van gemeentelijke mobiliteitsplannen, by-pass studies, trage wegen, fietsboxen, ...

Wat de overname van het **parkeerbeheer** door het gewestelijk Parkeeragentschap betreft, onderstreept de Vereniging dat zij het project steunt voor zover de belofte om de 15 % die het agentschap heft op het betaald parkeren van de gemeenten, geheel of gedeeltelijk aan te wenden voor de uitvoering van *door de gemeenten voorgestelde projecten*, geconcretiseerd wordt. Ze benadrukt dat hierbij grote transparantie vereist is.

In een eerste fase herinnert de Vereniging eraan dat er een evenwichtig akkoord gevonden moet worden tussen het Gewest en de gemeenten die gebonden blijven aan beheerscontracten met privéconcessionarissen, en er ook bijkomende termijnen verkregen moeten worden voor de doorstorting aan het agentschap van de inkomsten uit het beheer van de parkeerplaatsen door de gemeenten.

Vaak worden gemeenten niet op de hoogte gesteld van verkeersmaatregelen die genomen worden door een andere gemeente of een andere wegbeheerder, zoals het Gewest of de MIVB. Hetzelfde geldt voor de kleine inrichtingen waarvoor geen stedenbouwkundige vergunning vereist is. Die maatregelen hebben nochtans een impact op de lokale mobiliteit of zelfs op de verkeersveiligheid. Er heeft vroeger nochtans een overlegstructuur bestaan die haar nut aangetoond heeft. De Vereniging stelt voor die structuur opnieuw te creëren door een **overlegcommissie** voor de aanvullende reglementen samen te stellen, waarvan zij het secretariaat kan vervullen.

Openbare ruimte: netheid en leefmilieu

De Vereniging benadrukt het feit dat de eerste stap voor een beter milieu het **net houden** van de openbare ruimte is, of dit nu preventief of bestraffend is. Hiermee verwijzen we naar de kwestie van de administratieve sancties en het stadsbeleid, waar we elders in dit memorandum uitgebreider op ingaan.

De Vereniging merkt op dat de gemeente vaak moet optreden op het vlak van netheid, dat de preventiedienst het werk van Agentschap Net Brussel moet verifiëren en de gemeente moet schoonmaken wat het Agentschap niet of niet correct doet. Naast een verwachte verbetering van de werking van het Agentschap vraagt de Vereniging naar de concrete modaliteiten van de overheveling van de schoonmaak van Gewest naar gemeenten, op basis van het intra-Brusselse akkoord.

De laatste jaren zijn de milieunormen ingewikkelder geworden, meer bepaald wat betreft vervuilde bodems en de energieprestatie van gebouwen, alsook door hun interactie met de procedures voor het onderzoek van aanvragen voor stedenbouwkundige vergunningen.

De Vereniging merkt een gebrek aan coördinatie tussen de gewestelijke dienst voor stedenbouw en Leefmilieu-Brussel bij gemengde projecten. De termijnen in de procedure zijn verschillend, de documenten en plannen die de aanvrager moet indienen zijn verschillend ... Zou het niet eenvoudiger en begrijpelijker zijn voor iedereen als we modellen van incidentieverslagen opstellen die beantwoorden aan de criteria van beide organismen, en samen bepalen welke documenten er bijgevoegd moeten worden? Algemeener zou er een praktische evaluatie verricht moeten worden om de coherentie tussen de stedenbouwkundige en milieuwetgeving te waarborgen.

Veiligheid en preventie

Op het gebied van veiligheid pleit de Vereniging voor het behoud van het regionale luik van de steun inzake **preventie**, en vooral voor de *voortzetting van de veiligheids- en preventiecontracten*. In deze fase zou een evaluatie, met een opdeling in goede en minder

goede praktijken, zeer nuttig zijn om de beschikbare middelen in de toekomst zo goed mogelijk te kunnen toewijzen.

De laatste jaren is de bevoegdheid van het Gewest op het vlak van preventie versterkt. Die trend moet behouden blijven.

De werking van de gemeentelijke preventiediensten is sinds hun oprichting precair, aangezien ze afhangen van de verlenging van de veiligheids- en preventiecontracten. Die instabiliteit is niet langer aanvaardbaar. Het belang van de preventiediensten hoeft niet meer aangetoond te worden en het voortbestaan van de diensten moet gewaarborgd worden. Daarvoor moet de financiering van deze diensten verzekerd worden. In dat opzicht zou het interventiekader van het Gewest stabiel moeten worden dan het huidige subsidiesysteem.

Die bestending van de middelen is ook noodzakelijk om een degelijk socio-professioneel statuut tot stand te brengen voor het preventiepersoneel.

Deze kwestie moet ook gelinkt worden aan de evolutie van de werking van de politie op lokaal niveau. Die worden geconfronteerd met een stijgend aantal aanvragen, met betrekking tot heel uiteenlopende onderwerpen. Daardoor is er een verschuiving van de taken naar anderen, in voorkomend geval gemeenschapswachten, zoals de aanwezigheid bij gemeentelijke activiteiten (braderij, rommelmarkt, ...) of om het verkeer bij scholen in goede banen te leiden. Door bepaalde taken lijken de gemeenschapswachten steeds meer op de vroegere wijkagenten. Daar moeten rekening mee gehouden worden.

Wat de gemeenschapswachten betreft, is het belangrijk dat het Gewest de actie van de gemeenten ondersteunt om te benadrukken dat de gemeenschapswachten eigen taken hebben ten opzichte van de politie. In dat opzicht moet alles in het werk gesteld worden om de samenwerking tussen politie en gemeenschapswachten te bevorderen.

De Vereniging pleit voor een coherenter toezicht op de politiezones. Momenteel zijn er twee verschillende normen, waardoor de economische impact van bepaalde maatregelen, zoals de aankoop van politievoertuigen, niet geanalyseerd kan worden. Op dat vlak zou het toezicht dringend hervormd moeten worden.

Economie en werkgelegenheid

Net als de burgers beschouwen kmo's en grote ondernemingen de gemeente niet alleen als belangrijke gesprekspartner, maar ook als essentiële actor op het gebied van stedenbouw, milieu, mobiliteit of nog veiligheid in het economisch leven.

Door het aantal en de diversiteit aan jobs die zij aanbieden, zijn de gemeenten belangrijke partners van het Gewest in de strijd tegen werkloosheid, de begeleide herscholing en opleiding, in samenwerking met de bestaande vormings- en begeleidingsinstanties.

In dat opzicht is de oprichting en opstart van het “referentiecentrum gewijd aan de stadsberoepen en de beroepen van het openbaar ambt”, waaraan de Vereniging actief deelneemt, een zeer positief teken. Het heeft inmiddels de nodige middelen voorhanden, maar moet door het Gewest blijven gesteund worden omdat het werk verschaft, onder meer aan laaggeschoolde Brusselaars.

In het kader van het diversiteitsbeleid werden de eerste premies doorgestort aan de gemeenten die personeel aangeworven hebben volgens de vastgelegde voorwaarden. De inspanning van het Gewest moet voortgezet worden.

Huisvesting

De Vereniging vindt het uiterst belangrijk het hoofd te bieden aan de bevolkingsgroei in het Gewest, door het aanbod aan woningen uit te breiden. Zo niet gaat het Gewest zich ontwikkelen op een achtergrond van grondspeculatie: dat doet de huurprijzen stijgen en creëert problemen qua toegang tot huisvesting.

De Vereniging wil dat **eigendomsverwerving** toegankelijker wordt voor gezinnen met een middelmatig tot laag inkomen in het Brussels Gewest. Daarom raadt ze aan om meer middelen ter beschikking te stellen van het Woningfonds van het Brussels Gewest en om de voorwaarden voor de toegang tot en de toekenning van de steun te herzien, zodat die zo goed mogelijk aansluiten bij de sociaal-economische evolutie.

Algemeen is de Vereniging van mening dat er eerst ingewerkt moet worden op het aanbod, door bepaalde **publieke initiatieven** te stimuleren ten voordele van de huisvesting van de meest behoeftige en geïsoleerde personen. Vooral de verwerving van *leegstaande woningen* door de gemeenten moet aangemoedigd worden, zodat die woningen gerenoveerd en opnieuw op de markt gebracht kunnen worden. De procedures voor de subsidiëring van projecten voor de *herwaardering van wijken* zouden vereenvoudigd moeten worden.

De Vereniging pleit voor de versterking van het **sociaal huisvestingsbeleid**, voor zover dit beleid zich kan ontwikkelen in een *kader dat voldoende aanpasbaar is* aan de realiteit en aan de lokale behoeften.

Betreffende de **strijd tegen ongezonde en leegstaande woningen** vestigt de Vereniging de aandacht algemener op het feit dat de gemeenten die beschikken over *middelen voor politiecontrole*, in het Gewest een bevoorrechte manier vormen om de naleving van de gezondheidsnormen te garanderen. Maar zij moeten daarvoor de nodige middelen krijgen en deze problemen moeten coherent aangepakt worden door nauwe samenwerking tussen de gemeentediensten onderling en tussen de gemeentediensten en het Gewest.

Voorts is een betere coördinatie wenselijk tussen de regelgeving betreffende de vereisten inzake salubriteit, veiligheid en uitrusting van woningen enerzijds en de wetgeving betreffende de huurovereenkomst voor de hoofdverblijfplaats anderzijds. Wat dat betreft, zou de bevoegde gewestelijke dienst de gemeente moeten contacteren om na te gaan of de woningen die ze wegens leegstand wil belasten, niet reeds belast zijn door de gemeente.

Wat de toekenning van gemeentelijke woningen betreft, vindt de Vereniging het onaanvaardbaar dat alle politieke mandatarissen uit de toewijzingscommissie uitgesloten worden. Velen onder hen hebben immers praktische ervaring die daar benut zou kunnen worden. Om de onafhankelijkheid van de commissie te waarborgen, moet er als er gemeentemandatarissen aan deelnemen, naar een evenwichtige vertegenwoordiging van meerderheid en oppositie gestreefd worden, en zou de commissie de mogelijkheid moeten krijgen om deskundigen aan te trekken.

Duurzame ontwikkeling

De Vereniging is tevreden over de nieuwe gewestelijke regelgeving om sociale clausules op te nemen in overheidsopdrachten, en de sensibiliseringsacties met het oog op de **'greening' van de openbare aanbestedingen**.

Met een 'groen' aankoopbeleid' steunen de overheden immers de bedrijven die aan eco-innovatie doen en milieuvriendelijke producten op de markt brengen. Als eerstelijns aankopers die in contact staan met de bevolking, kunnen de gemeenten immers een voorbeeldrol spelen.

Het Gewest zou dus dezelfde weg moeten volgen als voor de sociale clausules, door de gemeenten ook aan te moedigen om op juridisch gebied het kader te verbeteren opdat deze 'greening' er echt zou komen.

In een vergelijkbare gedachtenorde stelt de Vereniging voor, met de steun van het Gewest, een **aankoopcentrale voor energie** op te richten, om gemeenten en OCMW's, in voorkomend geval met de diensten van het Gewest, in staat te stellen samen de offerteaanvragen en bestellingen van energie te verrichten. Die krachtenbundeling zou naast het verkrijgen van interessantere voorwaarden ook de oriëntatie van de aankopen naar het gebruik van groene energie vergemakkelijken, en een voorbeeld stellen voor de bevolking.

De gewestelijke steun voor de **Lokale Agenda's 21** – die in 2007 in het leven geroepen werden – loopt af. De toekomst moet voorbereid worden en er moet een nieuw kader uitgetekend worden om het voortbestaan van de ingezette veranderingen te waarborgen. Dankzij gewestelijke steun en begeleiding op maat werd een dynamiek op gang gebracht: 23 Lokale Agenda's 21 werden opgesteld, goed voor honderden projecten rond duurzaamheid in gemeenten en OCMW's.

Deze innovaties zijn verworvenheden waarop voortgebouwd moet worden. De Vereniging vraagt de gewestelijke steun te behouden om de dynamiek die op gang gebracht werd, te vrijwaren. De beweging zou een nieuw duwtje in de rug moeten krijgen, door de thematiek uit te breiden tot gender, interculturaliteit, intergenerationele contacten, patrimonium, huisvesting, openbare ruimte, ... en de aanpak van het bestuur te diversifiëren. Daartoe vraagt zij de *financiële steun* aan de deelnemende lokale besturen te behouden en een programma voor *kapitalisering van de knowhow* uit te werken.

III. De wereld, Europa, België

Gedecentraliseerde samenwerking: een succes dat gevrijwaard en uitgebreid moet worden

De meeste Brusselse gemeenten zijn reeds een samenwerkingsverband aangegaan met gemeenten in het Zuiden binnen het federale programma voor gemeentelijke internationale samenwerking. Naast een federale financiering stellen zij de expertise van hun personeel ter beschikking, wat de Brusselse knowhow in het kader van de stadsberoepen valoriseert. Door te werken aan de versterking van de capaciteiten van partnergemeenten in het Zuiden, hebben zij in de loop der jaren heel wat ervaring vergaard op het gebied van stadsprojecten die hun partners nieuwe ontwikkelingsperspectieven bieden. Het unanieme lof van de fondsenverschaffers op wereldvlak voor het belang en de kwaliteit van het werk van de lokale besturen in de ontwikkelingssamenwerking bewijst dat het nuttig is dit soort programma's voort te zetten en te ontwikkelen.

Aangezien artikel 3 van de statuten van de Vereniging stelt dat al haar acties de versterking van de deelname van de lokale besturen in de duurzame ontwikkeling van onze maatschappij tot doel hebben, wijst ze erop dat haar actie op het vlak van internationale samenwerking de versterking van de inbreng van de Brusselse lokale besturen op het internationaal toneel voor de democratie in de wereld, de ontwikkeling en de vrede trachten te versterken.

De lange periode van onzekerheid die de gemeenten in 2012 gekend hebben met betrekking tot de voortzetting van de financiering van het programma op federaal niveau, heeft sporen nagelaten. Hoewel de discussies momenteel wat geluwd zijn, blijft de Vereniging uiterst waakzaam en alert voor nieuw overleg betreffende de zogenaamde geïsurpeerde bevoegdheden op korte of middellange termijn.

De kwestie van de regionalisering – nog steeds niet afgehandeld – mag de einddoelstellingen van de ontwikkeling niet doen vergeten, wat veel verder gaat dan onze institutionele discussies. Het Vlaamse en Waalse Gewest hebben dit goed begrepen door de afgelopen jaren specifieke samenwerkingsprogramma's uit te werken, onder meer ter attentie van de lokale overheden. Dat versterkt hun rechtstreekse bijdrage tot de werelddoelstellingen van armoedebestrijding die vastgelegd werden door de Verenigde Naties, en draagt bij tot het bereiken van de millenniumdoelstellingen voor ontwikkeling.

Daarom wenst de Vereniging dat het Gewest de Brusselse gemeenten financieel steunt om hun acties rond gedecentraliseerde samenwerking te bevorderen. De **opstelling van een gewestelijk programma** zou niet alleen de voortzetting van de samenwerkingsverbanden helpen garanderen indien de federale financiering onderbroken wordt, maar ook de mogelijkheid bieden om bijkomende acties te voeren, met name om beter rekening te houden met de eigenheid van het Gewest voor wat de origine van de bevolking betreft en de samenwerkingsverbanden die het Gewest voert in het kader van het beleid inzake externe betrekkingen.

De actie van de gemeenten op het vlak van ontwikkelingssamenwerking zou overigens versterkt worden als ze gestoeld kon worden op een degelijke basis qua beleid en organisatie. Daartoe vraagt de Vereniging dat de ontwikkelingssamenwerking erkend zou worden als *basisbevoegdheid* van de gemeenten of dat het minstens deel zou uitmaken van de acties die het Gewest ondersteunt om duurzame ontwikkeling in de lokale besturen te promoten. Ze vraagt ook dat de Brusselse gemeenten om *sensibiliseringsacties* op het getouw te kunnen zetten, aanspraak zouden kunnen maken op gewestelijke financiering, omdat de huidige middelen slechts moeilijk te mobiliseren zijn.

Brussel in Europa: doeltreffende synergie tussen gemeenten en Gewest

De Vereniging pleit voor een volledige valorisatie van de mogelijkheden van Brussel als zetel van de Europese instellingen en stelt daarom voor om de synergie tussen gemeenten en Gewest te ontwikkelen.

Soms worden er parallelle programma's uitgewerkt zonder dat de protagonisten elkaar ontmoeten, nemen de actoren deel aan verschillende netwerken en wisselen ze de informatie waarover ze beschikken, niet uit. Algemeen blijft de aanwezigheid van nuttige informatie en efficiënte knowhow in de gemeenten beperkt, wat leidt tot minder subsidies en activiteiten, en imagooverlies. Dat is zeer jammer, aangezien het Gewest en de gemeenten over heel wat vakkennis beschikken, vooral op het gebied van stadsbeheer, en zeer dicht bij de Europese instellingen staan, een positie die nog te weinig uitgespeeld wordt.

Het contact is de voorbije jaren wel nauwer geworden, met name door nauwgezet overleg met het Bestuur Plaatselijke Besturen en de deelname van de Vereniging aan coördinatievergaderingen ivm het beleid inzake externe betrekkingen. Toch moet er verder gegaan worden door een *stelselmatige inventaris* van de externe betrekkingen van de gemeenten en het Gewest, want het doel is de gemeenten zo nauw mogelijk te betrekken bij de uitwisselingsprogramma's van het Gewest, teneinde het extern beleid coherenter te maken.

Wat de subsidiëring betreft, merkt de Vereniging op dat de gemeenten, naast de door het Gewest beheerde structuurfondsen, vrij weinig meegenieten van het Europese manna. De Vereniging stelt voor met de bijstand van het Gewest de *gegevensbank subsidies* uit te

breiden tot Europa, de Gemeenschappen en het federaal niveau, in samenwerking met de Gewestelijke School voor Openbare Besturen een *specifieke vorming* te organiseren voor gemeentepersoneel en een *netwerk* te creëren van gemeentebeambten die deze projecten indienen en volgen.

Federaal: het Gewest zet gemeentelijke eisen kracht bij

Ondanks de uitbreiding van de gewestelijke bevoegdheden bezit het federaal niveau nog veel bevoegdheden die interfereren met de werking van de gemeenten, waarop het Gewest toezicht uitoefent. Deze bevoegdheden hebben zowel betrekking op hun financiële middelen als hun politieke en administratieve organisatie, en gaan tot het stadsbeleid. De Vereniging heeft op dat gebied een aantal belangrijke eisen geformuleerd en vraagt – gezien de samenvallende belangen van gemeenten en Gewest – de steun van deze laatste door middel van de hefboomen waarover het Gewest beschikt.

Op financieel gebied pleit de Vereniging voor de invoering van een *vast voorschottensysteem* voor de betaling van de **opcentiemen op de personenbelasting** in het eerste semester van het jaar, nl. 90 % van de verwachte opbrengsten in de eerste zes maanden, een periode die overeenstemt met de normale inkohieringsperiode. Rekening houdend met het feit dat de onroerende voorheffing tijdens het tweede semester aan de gemeenten doorgestort wordt, zou de toekenning van voorschotten op de personenbelasting tijdens het eerste semester de inkomsten over het hele jaar kunnen stabiliseren.

De toekenning van voorschotten vormt geen extra last voor de federale begroting en biedt de gemeenten meer financiële zekerheid in de verstoorde financiële context van de laatste maanden, die waarschijnlijk nog maanden zal aanslepen. Dit systeem is een compensatie van het voordeel dat de staatskas verkregen heeft door de inning van het deel van de gemeentelijke opcentiemen in de bedrijfsvoorheffing, voor een periode van 6 tot 18 maanden.

De Vereniging wijst op de toenemende kost van de redding van het **pensioenstelsel van het statutair personeel** van de Brusselse gemeenten. Er werd immers een grondige hervorming doorgevoerd vanaf 1 januari 2012, gezien de snelle achteruitgang van de verhouding tussen bijdragen en uitgaven van de RSZ-PPO. Dat vertaalde zich op termijn in een alignering van de tarieven van de verschillende pools, maar in een eerste fase in een gestage groei van de bijdragevoeten, wat vooral de politiezones treft, en de toepassing van een responsabiliseringsbijdrage, die enkele gemeenten hard treft. Voor alle lokale besturen samen heeft de Vereniging de meerkost van de hervorming becijferd op 40 miljoen euro gemiddeld tot 2016, waarvan 17 rechtstreeks ten laste van gemeenten, 13 van politiezones en 6 van OCMW's.

De Vereniging trekt aan de alarmbel: als er geen maatregelen genomen worden om de evolutie van de uitgaven af te remmen, zal de financiering van het stelsel problematisch

worden vanaf 2017. Naast de gewestelijke aanpak ter correctie van de oorzaken van de meerkost waarvan hierboven sprake, vraagt ze het Gewest gebruik te maken van het evocatierecht op federaal niveau, zodat die spoedig structurele maatregelen zouden nemen om dit stelsel te bestendigen. Wat de inkomsten betreft, herinnert de Vereniging eraan dat de gemeentebesturen de enige zijn die de pensioenen van hun personeel integraal moeten financieren. Wat betreft de uitgaven – die regeling hieromtrent overstijgt het domein van de lokale besturen – vraagt ze alle mogelijkheden om de evolutie binnen de perken te houden, zo snel mogelijk te bekijken.

Na een lange periode van onzekerheid omdat het **grootstedenbeleid** deel uitmaakte van de onderhandelingen in het kader van de staatshervorming, is de Vereniging blij dat er een oplossing blijkt te komen met de verdeling van een – weliswaar beperkt – krediet, met een derde dat federaal blijft en twee derden die naar de Gewesten overgeheveld worden.

De Vereniging vraagt het Gewest waakzaam te blijven over de verdeelsleutel, die het percentage moet volgen dat tot nu toe aan de Brusselse gemeenten voorbehouden was. In de mate dat de federale kredieten vooral gericht zouden zijn op sociale doeleinden en in de eerste plaats de OCMW's beogen, alleen of in samenwerking met de gemeenten, stelt ze voor de regionale kredieten prioritair te oriënteren naar de stadsprojecten, met inbegrip van de problematiek van de duurzaamheid. Zij vraagt ook de kredieten niet langer met mondjesmaat vrij te geven en vraagt een meerjarenprogrammatie van de projecten en de terbeschikkingstelling van de middelen.

Wat de politiezones betreft, kijkt de Vereniging met ongeduld uit naar de aangekondigde hervorming van de **financiering van de politie**, die een herziening van de KUL-normen inhoudt. Die herziening is dringend nodig, om te vermijden dat er bij gebrek aan middelen een negatieve spiraal tot stand komt wegens demotivering, absenteïsme en werkoverlast. Die herziening zou gebaseerd moeten worden op een evaluatie waarvoor de Vereniging, in tegenstelling tot wat er gebeurde bij de oorspronkelijke vastlegging van de criteria van verdeling van de dotatie, vraagt om rekening te houden met de specifieke ervaring die opgedaan werd met de werking van de politie in het Brussels Gewest, met name op het vlak van aanwerving en vorming van politieagenten en de verhouding tussen hun werk in preventie en repressie.

In afwachting van deze hervorming vraagt de Vereniging dat de criteria die in de normen verwerkt zijn, minstens bijgewerkt zouden worden aangezien de actualisering vlot toegankelijk is, en specifiek het criterium van de bevolking, gezien de sterke toename van deze laatste de voorbije jaren in het Brussels Gewest, nl. met meer dan 10 %.

Naast deze dotatie moet ook het behoud van de dotatie '*Europese toppen*' gegarandeerd worden, evenals de eenvoud van de regels en de transparante toekenning van de beschikbare middelen.

Tot slot dringt de Vereniging aan op de stopzetting van het systeem van de *bevroren solidariteit* die opgelegd wordt aan de zes Brusselse politiezones. Aanvankelijk zou die solidariteit de 6 zones zowat 61 miljoen euro kosten tussen 2002 en 2012 op basis van het oorspronkelijke scenario. Rekening houdend met de bevroren solidariteit, eind 2012, hebben de Brusselse zones 86 miljoen euro minder gekregen, zijnde een verschil van 25 miljoen. Als het huidige scenario voortgezet zou worden tot het einde in 2046, zullen de 6 zones 197 miljoen euro mislopen, zijnde 136 miljoen meer dan het oorspronkelijke scenario. Die bevroering van de solidariteit is onaanvaardbaar, te meer daar een recente studie van de Vereniging duidelijk aantoonde dat de zes Brusselse zones minder middelen ter beschikking hadden dan de overeenkomstige zones van de vier andere grootsteden van het land.

Wat de werking van de politie zelf betreft, wil de Vereniging een debat over de rol en de werking van de politieraden, teneinde de rol van de raadsleden doeltreffender te maken. Het minimaal aantal vergaderingen zou opgetrokken moeten worden en hun bevoegdheden uitgebreid. De burgers zouden ook een interpellatierecht moeten krijgen in de meergemeentenzones.

Wat administratieve sancties betreft, wijst de Vereniging op het belang van de evaluatie, die binnen twee jaar beloofd werd, maar geen dode letter mag blijven. In het kader van deze wet en betreffende het parkeren, zouden de door een gemeentebeambte gedane vaststellingen bewijskracht moeten hebben. Een automobilist kan immers altijd een overtreding betwisten en de gemeente zal het moeten bewijzen, wat meerwerk betekent. Het verkeersreglement zou ook gewijzigd moeten worden om aan de lijst van bevoegde personen de gemeentebeambten toe te voegen die de overtredingen vaststellen. Een voertuig dat het verkeer hindert of geparkeerd is op een plaats waar het een gevaar vormt, kan een administratieve sanctie opgelegd krijgen, maar de gemeente zal het voertuig niet kunnen doen wegslepen, terwijl de burgemeester aansprakelijk gesteld kan worden indien zich een ongeval voordoet.

Met betrekking tot de organisatie van de gemeenten tot slot wijst de Vereniging het Gewest op het feit dat steeds meer **mandatarissen**, in het bijzonder de burgemeesters, geconfronteerd worden met strafprocedures voor allerlei soorten tekortkomingen in hun gemeente. De hoofd- en secundaire straffen kunnen immers bijzonder zwaar zijn, zelfs gaande tot een effectieve gevangenisstraf en het verlies van burgerlijke en politieke rechten. Iedereen zal begrijpen dat dergelijke sancties zeer zwaar zijn voor iemand die een openbaar mandaat uitoefent, en merendeels onevenredig met de feiten waarvan de betrokkene beschuldigd wordt. Het gevaar is reëel dat op termijn steeds minder mensen openbare functies zullen willen bekleden.

De strafrechtelijke aansprakelijkheid van de mandatarissen dient dus beperkt te worden, zonder daarom volledige immuniteit te creëren. De aansprakelijkheid van de mandatarissen zou beperkt moeten worden tot hun zware fouten, herhaalde lichte fouten en opzettelijke handelingen. Voor alle andere fouten zou de openbare rechtspersoon aansprakelijk moeten

zijn. Daarom vraagt de Vereniging dat het Gewest het voorstel dat in die zin ingediend werd, zou steunen.

Lokale democratie en goed bestuur: actief burgerschap bevorderen

De Vereniging wil dit memorandum afsluiten met een verwijzing naar haar engagement voor alles wat verband houdt met goed lokaal bestuur, de sleutel tot burgerparticipatie.

Daaronder wordt verstaan alle werkwijzen van de gemeentelijke instelling, met inbegrip van de vereisten op het vlak van recht, mensenrechten en gezond financieel beheer, de vereisten inzake efficiëntie en doeltreffendheid, reactiviteit, transparantie, ethiek, duurzaamheid, ... die vastgelegd werden door de Raad van Europa in diens strategie voor innovatie en goed bestuur op lokaal niveau. Vorming en sensibilisering van de verkozenen moet bevorderd worden: het moet gaan om meer dan zuivere kennis, nl. gepast gedrag met betrekking tot het metier van de verkozene. De Vereniging vraagt daarbij de steun van het Gewest en stelt voor samen te overleggen over een actieprogramma, naast eventuele aanpassingen van de wetgeving, waarbij ze ook graag geraadpleegd zou worden. Ze dringt er ook op aan dat het Gewest via het Centrum voor Informatica van het Brussels Gewest inspanningen blijft leveren om de gemeenten te steunen in de ontwikkeling van e-governance.

Tot slot moet de belangstelling van de burger voor sterke en verantwoordelijke gemeenten zeker aangevuld worden met rechtstreekse acties ter bevordering en sensibilisering voor de uitdagingen van de lokale *democratie*. Het succes van de Europese Week van de Lokale Democratie, waar de Brusselse gemeenten in synergie met het Gewest en hun Vereniging sinds 2008 een voorbeeldrol spelen op Europees niveau, bewijst het belang hiervan. Nu moeten we echter verdergaan en de Week niet langer beschouwen als een evenement, maar een continue actie ten aanzien van de verkozenen en de lokale besturen. Met het oog op die uitdieping vraagt de Vereniging de gewestelijke steun voor deze campagne te behouden.